

HEDEFLERDEN ÇOK SAPTIK, BÜYÜMEDE 7.6 PUANLIK REVİZYON

Dr. Orkun ÖZBEK

Ekonomide 2008 yılı sonunda belirlenen hedeflerin tutmayacağı, yılın ilk çeyreğini geride bıraktığımız şu günlerde ortaya çıktı. 2009 programında yer alan hedeflerin gerçekçi olmadığının anlaşılmasıyla, DPT makro ekonomik hedeflerde köklü bir revizyona gitmek zorunda kaldı.

Hedeflenen ve revize edilen rakamlar arasındaki farklar, ekonomideki belirsizliği olduğu kadar, güven ortamının sağlanmasının da zor olduğunu gösteriyor.

Temel göstergeler sil baştan yenileniyor. Büyümedeki yüzde 4'lük artış hedefinin "sanal" olduğu, zaten bütçe hazırlandığı sıralarda krizin Türkiye'yi vurmasıyla ortaya çıkmıştı. Şimdi çok daha gerçekçi bir hedef seçilmiş durumda: yüzde -3.6...

Kaygıyla ifade etmeliyiz ki, bu bile bizce iyimser bir oran.

- Ekonomideki çarkların durma noktasına doğru hızla ilerlediği,
- İstihdamdaki azalmanın ivme kazandığı,
- İşletmelerin yavaş yavaş kapanmaya başladığı
- Krizin bugüne değin yaşananlardan daha derin ve küresel nitelikte olacağının açıkça belli olduğu,

o günlerde, yüzde 4 büyüme hedefinin belirlenmesi ekonomideki gerçeklikten ne kadar uzaksa, yeni belirlenen yüzde 3.6 oranındaki daralma hedefi de bugün için çok daha gerçekçi görünüyor. Ancak bu oranın yüzde 5'leri bulabileceğinden endişeliyiz.

Kaldı ki, aradan henüz altı ay geçmeden revize edilen hedefler arasındaki 7.6'lık puan farkı, krizin ekonomiyi nasıl hızlı ve derin biçimde etkilediğini gösteriyor.

2010 ve 2011 yıllarında ise yüzde 3.3 ve 4.5'lük büyüme oranları ise, küresel krizden çıkışın, büyümenin sağlandığı anlamına gelmediği düşünüldüğünde gerçekçilikten uzak sayılmalıdır.

Bu durumda, istihdam oranında da benzer bir hedef revizyonunun, yine ekonomide yaşanan gerçeklikten uzak olduğu konusunda soru işaretleri uyandırıyor.

Programda yer alan 2009 işsizlik oranının yüzde 10.4'ten, revize edilerek yüzde 13.5'e çekilmesi, son aylardaki yoğun işten çıkarmalara baktığımızda, oldukça iyimser düşünüldüğünü gösteriyor. Zaten son açıklanan işsizlik rakamı bile 2008 yılını yüzde 13.6 ile kapattığımızı göstermişti.

Ocak ayından bu yana giderek artan, kapanan firma sayılarını ve işsiz kalanların sayılarındaki giderek artan haberleri izledikçe, işsizlik oranındaki 13.5'lik revize rakamın çok daha üzerine çıkılacağını söylemek mümkün.

Küçük bir kıyaslama örneği olarak; Mayıs 2008- Ocak 2009 döneminde yalnızca tekstil-hazır giyim sektöründe 7.506 işyerinin kapandığı ve 156.000 kişinin işini kaybettiği düşünüldüğünde ekonomideki işsizlik oranının hedeflenenin çok üzerinde gerçekleşeceğini söyleyebiliriz.

Ekonominin yüzde 3.6 daralacağı bir yılda resmi işsizlik oranının yüzde 15'lerin de üzerinde çıkacağını söylemek kehanet olmaz.

Enflasyon oranına ilişkin olarak yüzde 7.5'luk oranda bir değişme yok. Ancak önemli ölçüde daralacak ekonomide yüzde 7.5 oranında bir enflasyon bile yüksek sayılmalıdır.

Ekonomide büyümenin sağlanacağına ilişkin 2010 ve 2011 yıllarına ilişkin revize hedeflere göre ise, enflasyonun yüzde 6.5 ve 5.5 olarak gerçekleşeceğine ilişkin öngörüler bize göre yine oldukça iyimser.

Bu durumda revize edilen hedeflerde tek olumlu gösterge cari işlemler dengesine ilişkin. Yıllardır Türkiye ekonomisinin risk noktası olarak öne çıkan cari açığın cari fazlaya dönüşmesi, ekonomideki kırılma göstergelerinden birinin ortadan kalkması anlamına geliyor.

2008 yılında gerçekleşen 41.5 milyar dolarlık cari açık rakamından sonra, 2009 hedefinin 11 milyar dolar, 2010'daki 18.6 milyar dolar ve 2011'deki 26.4 milyar dolarlık cari fazla hedefleri elbette yüzleri güldürüyor.

Ancak cari fazlanın neredeyse çöken ithalat nedeniyle gerçekleşeceği ve ihracat ve büyümenin de ithalata bağlı olduğu düşünüldüğünde, cari fazla hedeflerinin ekonomideki büyüme hedefiyle uyumlu olmadığını söylemeliyiz.

Umuyoruz ki, ekonomide yaşanacak gelişmeler yeni hedeflere paralel gerçekleşsin. Aksi takdirde yıl sonuna varmadan ikinci bir revizyona gerek duyulabilir ki, bu da güven ortamını yaralayıcı etki yapacaktır.

Yine de, küresel krizden derin ve yaygın biçimde etkilenen Türkiye ekonomisinde hedeflerin revize edilmesinin elbette olumlu olduğunu özellikle vurgulamalıyız.